

16 דְתַנִּי שְׁמַעְיָה בְּקִלְבִּי - את מה שרב שמעיה שנה במקום הנקרא
 17 ק'לנבו, שִׁבְרֵי בְּלִי חָרַס הָיוּ נִבְלָעִין בְּמִקְוֵיָן וְלֹא גִרְמוּ שִׁיחֵי
 18 אִשְׁפּוֹת בְּעוֹזָה, אֲבָל כְּבִשׁוֹנוֹת לֹא יִכְלוּ לַעֲשׂוֹת, כִּיּוֹן שֶׁלֹּא הָיוּ
 19 עוֹשִׂים כְּבִשׁוֹנוֹת בִּירוּשָׁלַיִם, וְלִכְךָ לֹא לִיבְנוּ אֶת הַכְּלִי חָרַס בְּכַבְשָׁן.
 20 הַגְּמָרָא מְמַשִּׁיכָה לְהַקְשׁוֹת, אִם אֲפֹשֶׁר לִבְנוֹן גַּם כְּלִי חָרַס, מִדּוּעַ לֹא
 21 עָשׂוּ תְנׁוּרֵי חָרַס. שׂוֹאֲלַת הַגְּמָרָא: אֵלֶּיָּהּ הָאָמְרָא רַב נְחֻמָּן, אָמַר
 22 רַבָּה פְּרַ אַבּוּהֵי, תְנׁוּרָא שֶׁל בֵּית הַמִּקְדָּשׁ שֶׁל מִתְּבַת הָיָה, נֶעְבֵּיד
 23 דְחָרַס - נַעֲשׂוּהוּ מַחְרָס, דְּהִסִּיקוּ מִכְּפָנַיִם הוּא - שְׁהִיטְקָה הַתְנׁוּרָה הַלֵּא
 24 הוּא מִכְּפָנַיִם, וְיִתְלַבֵּן בְּכָךְ. מְשִׁיבָה הַגְּמָרָא: דְּכִיּוֹן דְּאִיכָּא - כִּיּוֹן
 25 שְׁהִיָּה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, גַּם שְׁתֵּי חֵלְעִים שְׁהִיּוּ מְקַרְבִּיִם בְּשׁוּבָעוֹת, וְלֵחֶם
 26 הַפָּנִים שְׁהִיּוּ מְקַרְבִּיִם בְּכָל שַׁבַּת וּשְׁבֹתָהּ, דְּאִפְיִיתָן בְּתַנׁוּרָא וְקִדְוִישְׁתָּן
 27 בְּתַנׁוּרָא, הָיָה לֵיָּהּ בְּלִי שְׂרֵת - מְכִיּוֹן שְׁדַבְרִיִם אֵלּוּ נֹאפִים בְּתַנׁוּרָא
 28 וּמִתְקַדְּשִׁים בְּתַנׁוּרָא, צְרִיךְ הַתְנׁוּרָא לְהִיּוֹת כְּלִי שְׂרֵת, וְכִּלְיָא שְׂרֵת דְחָרַס
 29 לֹא עֲבָדִין - לֹא הָיוּ עוֹשִׂים בֵּית הַמִּקְדָּשׁ כְּלִי שְׂרֵת מַחְרָס.

1 הגמרא מבררת אם אפשר להכשיר כלי חרס בליבון. שואלת הגמרא:
 2 אֵלֶּיָּהּ קְדִירוֹת שֶׁל מִקְדָּשׁ, אָמַי (אמר רחמנא) יִשְׁבְּרוּ - מדוע
 3 קדירות כלי חרס שבבית המקדש לאחר שבישלו בהם קרבנות,
 4 ישברו, והלא אפשר להכשירם על ידי שנהדרניהו לִכְבִּשׁוֹנוֹת -
 5 נְשִׁיבִם לְכַבִּשׁוֹנוֹת שׂוֹרְצִים בָּהֶם אֶת הַקְּדִירוֹת, וְיִכְשְׁרוּ בְּכָךְ. מִתְרַצָּת
 6 הַגְּמָרָא: אָמַר רַבִּי יוֹרְאָה, הִטַּעַם שֶׁלֹּא הִחִירוּ אֶת הַקְּדִירוֹת לְכַבִּשׁוֹנוֹת
 7 הוּא, לְפִי שְׂאִין עוֹשִׂין בְּכַבִּשׁוֹנוֹת בִּירוּשָׁלַיִם, מִשׁוּם שֶׁהִיָּה עֵשׂוֹן יִרְצָא
 8 מֵהֶם, וּמִשְׁחִיר אֶת הַחוּמוֹהָ.
 9 אֲבִי דוּחָה אֶת תִּירוּצוֹ שֶׁל רַבִּי יוֹרְאָה, וְהַגְּמָרָא מְקַשָּׁה עַל דְּבַרְיוֹ.
 10 שׂוֹאֲלַת הַגְּמָרָא: אָמַר אַבְי, וְהֵלֵךְ כִּמוֹ כֵּן יֵשׁ לְהַקְשׁוֹת גַּם עַל דִּין
 11 שְׁבִירַת כְּלִי חָרַס שֶׁמְקוּמָהּ בְּעוֹזָה, וְכִי עוֹשִׂין אִשְׁפּוֹת לְשִׁבְרֵי כְּלִי
 12 חָרַס בְּעוֹזָה, וְהֵלֵךְ בִּזְיוֹן יֵשׁ בּוֹזֵה, וְעַל כְּרַחֵךְ שֶׁמְכִיּוֹן שֶׁכָּךְ דִּינָם, אִין
 13 לְחַשׂוֹשׁ עַל כֵּךְ שֶׁנַּעֲשָׂה אִשְׁפּוֹת בְּעוֹזָה מִשְׁבְּרֵי הַכְּלִים, וְכִּי יֵשׁ לוֹמַר
 14 שִׁיעֲשׂוּ כְּבִשׁוֹנוֹת בִּירוּשָׁלַיִם שִׁילְבְּנוּ תְנׁוּרֵי חָרַס בָּהֶם, וּמִדּוּעַ דִּין כְּלִי
 15 חָרַס בְּשִׁבְרָה. דוּחָה הַגְּמָרָא, אִישְׁתְּמִיטְתִּיהּ - נִשְׁכַּח מֵאֲבִי, הָאָ

המשך ביאור למס' זבחים ליום שישי עמ' ב'

36 אולם אין מתאונן עליו ביום הקבורה אלא אותו היום בלבד, ולא
 37 בלילה שאחריו. הרי מלשון חכמים שאמרו 'אין מתאונן אלא אותו
 38 היום' משמע שהם המקילים, ורבי בא להחמיר יותר מהם, לומר
 39 שהאנינות נמשכת גם בלילה. ולכן גם בברייתא הקודמת אין לפרש
 40 שרבי בא להקל, אלא תריין הכי - כך יש לתקן את לשון הברייתא,
 41 עד מתי הוא מתאונן עליו, כל אותו היום - יום הקבורה שאינו יום
 42 המיתה, בלא לילו. רבי אומר, מתאונן עליו כל זמן שלא נקבר,
 43 ואם - וכאשר נקבר יום הקבורה תופס גם את לילו. נמצא שתנא
 44 קמא ורבי חולקים האם יום קבורה תופס את לילו, שתנא קמא סובר
 45 שאינו תופס, ורבי סובר שתופס.
 46 וזו היא מחלוקת התנאים בענין אנינות ליל יום קבורה שהזכיר רב
 47 חסדא, שעל פיה ביאר את בריית 'יום שמועה כיום קבורה'.
 48 רבא מסיק מדברי רבי שאנינות לילה דאורייתא, ומקשה עליו:
 49 אמרוה קמיה - אמרו בני הישיבה את פירושו של רבי ירמיה לפני
 50 דרבא, אמר להם רבא, מקראמר - ממה שאמר רבי, שיום הקבורה,
 51 שאנינותו מדרבנן, תופס את לילו עמו מדרבנן, מכלל - משמע
 52 דיום מיתה שאנינותו דאורייתא, תופס לילו מדאורייתא, כי לולא
 53 היה יום המיתה תופס את לילו מדאורייתא, לא היו חכמים מתקנים
 54 שיום הקבורה יתפוס את לילו עמו.
 55 ועל זה הקשה רבא: וכי סבר רבי שאנינות הלילה שאחר יום המיתה
 56 היא דאורייתא, והתניא - והלא שנינו בברייתא, נאמר בתורה
 57 שאהרן השיב למשה ועל שאלתו מדוע לא אכלו הוא ובניו את שעיר
 58 החטאת של ראש חודש באנינות, כפי שצויה להם משה, 'הן היום
 59 הקריבו וגו', ואכלתי חטאת היום, היטב בעיני ה' (ויקרא יט), כלומר,
 60 ואם הייתי אוכל גם את החטאת הזו, האם טוב היה הדבר. ומהמילים
 61 'הן היום' משמע שקרבנות אלו - ו'הן', ששמעת מפי הגבורה שעלינו
 62 לאכלם באנינות, חלוקים בינים משאר קרבנות, שרק בהם אני
 63 'היום' אסור באכילה משום אנינות, ובלילה מותר משום הוראת
 64 שעה, נאולם לדורות - בקרבנות הקבועים לדורות, בין פנים ובין
 65 בלילה האונן אסור באכילתם, דברי רבי יהודה. רבי אומר, אנינות
 66 לילה אינה מדברי תורה אלא מדברי סופרים. הרי מפורש שרבי
 67 סובר שאנינות לילה אינה מן התורה.
 68 הגמרא מתרצת, ומסיקה שרבי סובר אנינות לילה דרבנן: לעולם -
 69 באמת רבי סובר שגם אנינות ליל יום המיתה דרבנן היא,

1 כך שיום המיתה, שהאנינות בו היא מן התורה, תופס את לילו לכל
 2 הפחות מדרבנן. ותו - ועוד יקשה על כך ממה ששנינו בברייתא הזו,
 3 'רבי אומר, כל זמן שלא נקבר' הוא אונן ואסור בקדשים, ומדייקת
 4 הגמרא: הוּא - אבל אם כבר קברו, אישתרי ליה - הותר בקדשים
 5 באמצע היום, מקשה הגמרא: ומי איכא דלית ליה - וכי יש מי
 6 שאינו לומד מן הפסוק (עמסס פ) 'שמתינה כאבל יחיד ואחריתה ביום
 7 מר' שדין האנינות מדאורייתא נוהג יום שלם, כל אותו יום שמת בו.
 8 רב ששת מתרץ: אמר רב ששת, איום קבורה קאי - בברייתא זו
 9 מדובר שהמת לא נקבר באותו יום שמת, והמחלוקת היא באנינות
 10 יום הקבורה, שהיא מדרבנן, לדעת תנא קמא היא מסתיימת בסוף
 11 היום, ולדעת רבי כבר בשעת הקבורה.
 12 רב יוסף מקשה על תירוץ זה, ומפרש שמחלוקת תנא קמא ורבי היא
 13 האם יום הקבורה תופס את לילו או לא. מתקוף - הקשה רב יוסף
 14 על רב ששת, אלא לפי פירושו בברייתא, הא דתני - מה ששנינו
 15 במשנה (פסחים א), 'השומע על מותו הרי הוא כמלקט עצמות,
 16 שבשניהם הדין הוא שמוכל ואוכל בקדשים לערב, מכלל - משמע
 17 מה, דביום קבורה אפילו לערב נמי לא אכיל - האונן אסור
 18 באכילת קדשים אפילו בערב שאחריו. וקשה, הא מני - כדעת מי
 19 שנויה משנה זו, הרי אין זו לא דעת תנא קמא ולא דעת רבי, כי
 20 לדעתם אכילת קדשים מותרת בלילה שאחר יום קבורה.
 21 אלא תריין - יש לתקן את לשון הברייתא כך, עד מתי קרוביו של
 22 המת מתאוננין עליו, כל אותו היום שנקבר בו, וגם בלילו. רבי
 23 אומר, האנינות נמשכת כל זמן שלא נקבר, אבל ביום שנקבר
 24 מסתיימת האנינות ומתאוננין עליו רק כל אותו יום, בלא לילו.
 25 רבי ירמיה דוחה את תירוץ רב יוסף, ומתרץ שהמחלוקת היא אכן
 26 האם יום קבורה תופס לילו, אלא שרבי הוא הסובר שתופס לילו,
 27 ותנא קמא חולק עליו. אמרוה קמיה - אמרו את תירוצו של רב יוסף
 28 לפני דרבי ירמיה, תמה רבי ירמיה ואמר, נברא רבה - אדם גדול
 29 קרב יוסף לימא הכי - יאמר דבר כזה, לימא דרבי לקולא - האם
 30 ניתן לומר שמה שרבי נחלק על תנא קמא הוא להקל יותר ממנו,
 31 והתניא - והרי שנינו בברייתא, עד מתי מתאונן עליו, כל זמן
 32 שאינו נקבר, ואפילו מפאן ועד עשרה ימים, דברי רבי, והיינו
 33 שהאנינות נמשכת מדרבנן עד קבורת המת, ואפילו כמה ימים, כל
 34 עוד לא קברוהו, ולאחר שנקבר מתאונן עליו כל אותו יום, ולילו.
 35 והקמים אומרים, אמנם מתאונן עליו עד שיקבר ואפילו כמה ימים,

ובחים דף צו עמוד ב תלמוד בבלי המבואר "שפה ברורה – עוז והדר" (ליום שני) קכט

59 שנינו במשנתינו, אָהָר קְדָשִׁי קְדָשִׁים וכו' ואחד קדשים קלים טעונין
60 מריקה ושטיפה, רבי שמעון אומר, קדשים קלים אין טעונין מריקה
61 ושטיפה. הגמרא מבארת את טעמייהו: תַּנּוּ רַבְּנַן נאמר (ויקרא ו יח),
62 'זאת תורת הקטאות', אִין לִי אֱלֵא שבשר חַמְטָא שבושל בכלי, טעון
63 מריקה ושטיפה, כָּל הַקְּדָשִׁים מִנּוּ, תַּלְמוּד לומר 'קְדָשִׁי קְדָשִׁים הִיא'
64 לרבות קדשים קלים. יְבֹול שְׁאֵין מְרַבֵּה אֵף אֵת הַתְּרוּמָה – שאם
65 בישל בכלי טעון הכלי מריקה ושטיפה, תַּלְמוּד לומר, כָּל זָבֵר
66 בַּפְּהִיגִים יֵאכַל אוֹתָהּ' (ויקרא ו כב), פֶּרֶט לְתְרוּמָה, שאינה טעונה מריקה
67 ושטיפה, דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר, קְדָשִׁי קְדָשִׁים טְעוּנִין
68 מְרִיקָה וְשֻׁטְפָּה, אך אם, בישל בכלי קְדָשִׁים קְלִים, אִינּוּ טְעוּנִין
69 מְרִיקָה וְשֻׁטְפָּה. וטעמו, משום דְּבִתְיָב (שם, ו כב) 'קְדָשִׁי קְדָשִׁים הִוא',
70 ולומדים, שאם בישל קְדָשִׁי קְדָשִׁים אִין – הכלי טעון מריקה ושטיפה,
71 קְדָשִׁים קְלִים, לֹא.
72 הגמרא מבררת מדוע רבי יהודה אינו סובר כרבי שמעון. שואלת
73 הגמרא: מַאי טַעְמָא דְּרַבִּי יְהוּדָה, שלא מיעט מ'קדש קדשים'
74 שקדשים קלים אין טעונים מריקה ושטיפה. משיבה הגמרא:
75 מְדַאֲצִיטְרִיךְ 'אוֹתָהּ' לְמַעוּטֵי תְרוּמָה – מזה שהתורה כתבה תיבת
76 'אוֹתָהּ' למעט תרומה ממריקה ושטיפה, מְכַלְל – משמע דְּקְדָשִׁים
77 קְלִים טְעוּנִין מְרִיקָה וְשֻׁטְפָּה, כי אם קדשים קלים לא היו טעונים
78 מריקה ושטיפה כל שכן תרומה שאינה טעונה מריקה ושטיפה, ולמה
79 צריך 'אוֹתָהּ' למעט תרומה. ורַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר לָךְ, לעולם לא
80 שהתורה כתבה 'קדשי קדשים' בא למעט קדשים קלים, וכל שכן
81 תרומה שאינה טעונה מריקה ושטיפה, ו'אוֹתָהּ', לא בא למעט
82 תרומה, אלא לְפַדְמָרְיִין – כמו שרבי שמעון דרש מפסוק זה לעיל
83 (ג.צ), שאם ניתן מדם חטאת שהיתה כשרה ונפסלה, אין הבגד טעון
84 כיבוס, ודרש כן מ'אוֹתָהּ', כשרה ולא פסולה.
85 הגמרא מבררת האם אכן תרומה אינה טעונה מריקה ושטיפה.
86 שואלת הגמרא: וְתְרוּמָה לֹא בְּעֵיא – אינה טעונה שְׁטִיפָה וּמְרִיקָה,
87 וְהַתְּנִיא, קְדָרָה שְׁבִישָׁל בַּהּ בֶּשֶׂר לֹא יִבְשָׁל בַּהּ חֶלֶב, וְאִם בִּישָׁל בַּהּ
88 חֶלֶב, בְּנוֹתָן טַעַם – יש לבדוק אם יש בחלב טעם בשר, ואסור. וכן
89 אם בישל בקדרה פירות תְרוּמָה, לֹא יִבְשָׁל בַּהּ חוֹלִין, וְאִם בִּישָׁל
90 בְּנוֹתָן טַעַם – יטעמו הבהן, ואם יש בו טעם מפירות התרומה, אסור
91 לזרים. הרי שאף בבישול תרומה טעון הגעלה, להוציא את הבליעות
92 האסורות שלא יאסרו את החולין לזרים.
93 מתרצת הגמרא: אִמֵּר אַבְיִי אֵף תְרוּמָה טְעוּנָה הַגְעֵלָה, וְלֹא צְרִיכָא
94 – לא הוצרכה הברייתא למעט תרומה ממריקה ושטיפה, אֱלֵא
95 לְדַאֲמַר מַר, בִּישָׁל בְּמַקְצָת כְּלִי טְעוּן מְרִיקָה וְשֻׁטְפָּה כָּל הַכְּלִי,
96 ודין זה הוא רק בקדשים הטעונים מריקה ושטיפה, הָא תְרוּמָה לֹא
97 צְרִיךְ – אבל תרומה שצריך רק להגעיל את האיסור, לא צריך
98 להגעיל את כל הכלי, אֱלֵא את מְקוֹם הַבִּישוּל בלבד.
99 רבא מבאר חילוק אחר בין דין הגעלה למריקה ושטיפה: רַבָּא אוֹמֵר,
100 לֹא צְרִיכָא אֱלֵא לְדַאֲמַר מַר – לענין הדין ששנינו. נאמר בפסוק
101 (ויקרא ו כב) 'וּמִנְרֵק וְשֻׁטֵף בְּמִים', ודרשו שמריקה אינה כשירה אלא
102 'בְּמִים' וְלֹא בְּיַיִן, ורק 'בְּמִים' וְלֹא בְּמוֹזֵן – ולא בין שנמוז עם מים.
103 וזה רק בקדשים, שנאמר בו דין מריקה ושטיפה, הָא – אך בכלי
104 שבלע מפירות תרומה, שצריך הגעלה רק כדי להכשירו מהבליעות
105 שבו, יכול להגעילו אֲפִילוּ בֵּין וְאֲפִילוּ בְּמוֹזֵן.
106 רבה בר עולא מבאר חילוק אחר בין דין הגעלה למריקה ושטיפה:
107 רַבָּה בַר עוֹלָא אוֹמֵר, לֹא צְרִיכָא – לא הוצרכה הברייתא למעט
108 תרומה ממריקה ושטיפה, אֱלֵא לְדַאֲמַר מַר – לענין הדין ששנינו
109 להלן (ג.צ) ביני מריקה ושטיפה. מְרִיקָה וְשֻׁטְפָּה נַעֲשִׂים בְּצוּזָן, וזה
110 רק בכלי שטעון מריקה ושטיפה, אבל הָא – תרומה, די לָהּ אֲפִילוּ
111 בְּחַמִּין להגעלה, ואינה צריכה עוד מריקה ושטיפה בצוּזָן. שואלת
112 הגמרא: הַנִּיחָא לְמַאן דְּאִמֵּר מְרִיקָה וְשֻׁטְפָּה בְּצוּזָן, שדין זה לא
113 נאמר אלא בכלים הטעונים מריקה ושטיפה, אֱלֵא לְמַאן דְּאִמֵּר
114 שְׁמְרִיקָה לבדה בְּחַמִּין וְשֻׁטְפָּה בְּצוּזָן, מַאי אוֹיָבָא לְמִימַר – ממה
115 נתמעטה תרומה שאינה טעונה מריקה ושטיפה, כיון שאף תרומה
116 טעונה הגעלה בחמין. מתרצת הגמרא: שתרומה נתמעטה מְשֻׁטְפָּה

1 וְאֲפִילוּ רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי יְהוּדָה, המכשיר כלי שרת גם אם אינם
2 עשויים ממתכת, לֹא קָאֵמַר אֱלֵא דַעִין, אֲכַל כְּלֵי שֶׁרֶת דְּהָרָם לֹא
3 הכשיר, ולכן לא עשו תנורים מחרס.
4 הגמרא מביאה מעשה לבאר האם בישול במקצת כלי, מחייב מריקה
5 ושטיפה בכל הכלי: רַב יִצְחָק בַּר יְהוּדָה הָוָה רַגִּיל – היה רגיל
6 ללמוד לקמיה דְרַמִּי בַר חַמָּא, שְׂבָקִיָה – עזבו, וְאִוִּיל לְרַב שֵׁשֶׁת –
7 והלך ללמוד לפני רב ששת, וְיִמָּא תָד פִּנְעָה בֵּיה – פגש רמי בר חמא
8 את רב יצחק, אִמֵּר לֵיה, המשל אומר, אֶלְקַטְטָא נִקְטָן, רִיחָא אֶתִּי
9 לָה לְיָד – הדוכוס אחז אותי בידי וריח המלוכה נקלט לתוך ידי, ומשל
10 הוא על גסי הרוח שמשתדלים לעמוד במקום גדולים. ופירש דבריו,
11 מִשּׁוּם דְּאוֹלָתָ לָךְ לְקַמִּיָה דְרַב שֵׁשֶׁת הָוִית לָךְ כִּי רַב שֵׁשֶׁת – וכי
12 אתה סבור שממנת שהלכת לרב ששת, תהיה גדול כמותו. אִמֵּר
13 לֵיה, לֹא – לא התכוונתי להתגאות, אלא מִשּׁוּם חֶבִי – מטעם אחר
14 הלכתי ללמוד מרב ששת. מַר, כִּי בְּעֵינָא מִילְתָא פְּשִׁיט לִי מִסְבְּרָא
15 – כשהייתי שואל שאלה, היית פושט שאלתי מסברא, וְכִי מִשְׂבַּחְתָּא
16 מִתְּנִיתָא פְּרַכָּא לָה – וכשהייתי מוצא ברייתא לפרוך את דבריך היו
17 דבריך נדחים, וְרַב שֵׁשֶׁת, כִּי בְּעֵינָא מִילְתָא מִינִיה, פְּשִׁיט לִי
18 מִמִּתְּנִיתָא – הרי הוא פושט שאלתי ממרייתא, דְּכִי נִמִּי מִשְׂבַּחְתָּא
19 מִתְּנִיתָא וּפְרַכָּא – שאף אם אמצא ברייתא לפרוך את דבריו, אין
20 דבריו נדחים, משום דְּמִתְּנִיתָא וּמִתְּנִיתָא הִיא – אין כאן אלא סתירה
21 בין הברייתות, ודבריו כדברי ברייתא אחת. אִמֵּר לֵיה רמי בר חמא
22 לרב יצחק, בְּעֵי מִינָאי מִילְתָא – שאל אותי שאלה, דְּאִיפְּשִׁיט לָךְ
23 כִּי מִתְּנִיתָא – שאפשוט לך אותה מסברא, וכשתדייק בברייתא
24 תמצא כדברי. בְּעָא מִינִיה, בִּישָׁל בְּמַקְצָת הַכְּלִי ולא בכולו, וכגון
25 שמקצת הכלי עומד מחוץ לאש, האם כל הכלי טְעוּן מְרִיקָה
26 וְשֻׁטְפָּה, אוֹ אִין טְעוּן מְרִיקָה וְשֻׁטְפָּה אלא מקצת הכלי שבו בושל.
27 אִמֵּר לֵיה רמי בר חמא. אִינּוּ טְעוּן מְרִיקָה וְשֻׁטְפָּה, והביא לו ראיה,
28 מִיְדֵי דְהָוָה אֶהוּאָה – הרי זה כיון בגד שניתו עליו דם חטאת, שצריך
29 לכבס רק את המקום שניתו עליו, ולא את כל הבגד. שאל רב יצחק,
30 וְהָא לֹא תַנָּא חֶבִי – והרי לא מציינו ברייתא כדבריך, ואתה אמרת
31 שכשנדקדק בברייתא נמצא כדבריך. אִמֵּר לֵיה רמי בר חמא,
32 מְסַתְּבָרָא כְּבָבָד – מיסתבר לפשוט שאלתך מבגד שניתו עליו דם
33 חטאת שזה משנה לעיל (ג.צ), ויש לומר מַה בְּגָד אִינּוּ טְעוּן כִּיבּוּס
34 אֱלֵא בְּמַקּוֹם הַדָּם, אֵף כְּלִי אִינּוּ טְעוּן מְרִיקָה וְשֻׁטְפָּה אֱלֵא בְּמַקּוֹם
35 בִּישוּל.
36 רב יצחק דוחה את ראיית רמי בר חמא: אִמֵּר לֵיה רב יצחק, מִי דְמִי
37 – וכי דומה דין דם לכלי שלא בישל בכולו, והלא דם לא מְפַעֵעַ
38 וּבִישוּל מְפַעֵעַ – דם אינו מתפשט בכל הבגד, ולכן אין כולו טעון
39 כיבוס, אך כלי שבישל במקצתו מתפשט הבישול בכל הכלי, וכולו
40 יהא טעון מריקה ושטיפה. וְעוֹד תַּנְיָא, חוֹמֵר בְּהוּאָה מְמַרִיקָה
41 וְשֻׁטְפָּה, וְחוֹמֵר בְּמְרִיקָה וְשֻׁטְפָּה מְבַהוּאָה. חוֹמֵר בְּהוּאָה, שְׁהוּאָה
42 יִשְׁנָה בְּחַמִּינָא הַחִיצוֹנָת וּבְחַמִּינָא הַפְּנִימִיּוֹת – דין כיבוס בגד
43 שניתו עליו דם הוא בין אם ניתו עליו מדם חטאת שדמם נזרק על
44 מזבח החיצון, ובין אם ניתו מדם חטאת שדמם נזרק בפנים, וְשִׁנְיָה
45 לְפָנֵי וְרִיקָה – ואם ניתו דם קודם שנזרק דמו טעון כיבוס. מַה שְׁאִין
46 בֵּין בְּמְרִיקָה וְשֻׁטְפָּה, שאם בישל חטאת הפנימית שבשרה נשרף
47 ולא נאכל, או שבישל מהבשר קודם שנזרק הדם שעדיין אינו ראוי
48 לאכילה, אינו טעון מריקה ושטיפה. חוֹמֵר בְּמְרִיקָה וְשֻׁטְפָּה,
49 שְׁהַמְרִיקָה וְשֻׁטְפָּה נִוְהַגְתּ בֵּין בְּקְדָשִׁי קְדָשִׁים וּבֵין בְּקְדָשִׁים קְלִים,
50 ואם בִּישָׁל בְּמַקְצָת הַכְּלִי טְעוּן מְרִיקָה וְשֻׁטְפָּה כָּל הַכְּלִי, מַה שְׁאִין
51 בֵּין בְּהוּאָה, שאינה נוהגת בקדשים קלים, וכן אין טעון כיבוס אלא
52 מקום שניתו הדם ולא כל הבגד. ומבואר שבבישל במקצת הכלי,
53 טעון כל הכלי מריקה ושטיפה, וקשה על רמי בר חמא. אִמֵּר לֵיה –
54 רמי בר חמא, אִי תַנְיָא בְּרִייתָא שְׁלֵא כְּדַבְרֵי, תַּנְיָא, וְנִלְךְ אַחֲרֵיהּ
55 וְחוּדוּ אַנִּי בִי.
56 שואלת הגמרא: וְטַעְמָא מַאי. משיבה הגמרא: אִמֵּר קְרָא (ויקרא ו כא)
57 'וְאִם בְּכָלִי נְחָשֶׁת בּוֹשְׁלָה', ודרשו, וְאֲפִילוּ אִם בִּישָׁל בְּמַקְצָת כְּלִי
58 טעון מריקה ושטיפה כל הכלי.

1 הכי גרס' וכי תימא דמיבלע להו בהדי שבועה סממנין ומעבר להו
 2 כסדרן. כסדר שהן שנוין במשנה זה אחר זה כסדר העברתן: צריך לכסכם. צריך
 3 לשפסף הכתם שלשה פעמים בכל אחד והכי אמרינן בנדה: **מתני' ר"ש אומר**
 4 **קדשים קלים כו',** ובגמ' מפרש טעמא ואם תאמר הרי הבלוע נעשה נותר ופולטו
 5 בהיתר לאחר זמן מודי רבי שמעון דבעי
 6 הגעלה ברותחין ומתורת מריקה ושטיפה הוא
 7 דממעט ליה כדמתרצינן בגמ' גבי תרומה לא
 8 נצרכה לכראמר מר במים ולא ביין במים ולא
 9 במוזג הא אפי' ביין ואפי' במוזג: **גמ' ה"ג**
 10 בתורת הבנים עירה לתוכו רותח מניין תל'
 11 אשר בו ישבר. מדסמין ישבר אצל בו ולא
 12 כתב אם בכלי חרט תבושל ישבר למדרש
 13 אם נבלע בו מ'מ ישבר: **תלאו.** לשפף של
 14 חטאת לצלותו באויר תנור דנתבשל בו אבל
 15 לא נבלע בו כלום: מהו. מי הוי צריך תנור
 16 שבירה או לא: **ואחד** שעירה לתוכו. אלמא
 17 אחדא קפיד דהא עירה לתוכו בלוע איכא
 18 בישול ליכא: **בלוע בלא** בישול **לא מביעיא**
 19 לן. דכיון דהוי נותר והתורה העידה על כלי
 20 חרט שאינו יוצא מידי דופיו לעולם ובעי
 21 שבירה: של מתכת היה. קס"ד מפני שצולץ
 22 בו שפודי חטאת שלא טען שבירה: בישול
 23 ובלוע. שמן המנחה: מהו כיה מחיה. מן
 24 טיגון הוא שעושין מלחם וששין התנור
 25 באלהי ואופין את הלחם אחר שטחודו ובמס'
 26 שבת (דף קטז). נמי אמרינן תלחא טאי טחי:
 27 לעולם. ואפילו הסיקודו ואפו בו דקסבר אינו
 28 יוצא מידי דופיו: מפני הרגל עבירה. שלא
 29 יאכל הפת עם הבשר: **אמאי אמר רב כו',** הא
 30 אית להו תקנתא בהדיק: מוקים לההיא.
 31 דקתני עד שיוסק התנור בשל מתכת: **כוביא.**
 32 רעפין חולצין כמין שפית קדיה רעפנים
 33 שטחין אותו שמן ואופין בו לחם הקרר
 34 טיחיא:

אלא

1 **אלא** הפת כולה
 2 **אלא** הפת כולה
 3 **אלא** הפת כולה
 4 **אלא** הפת כולה
 5 **אלא** הפת כולה
 6 **אלא** הפת כולה
 7 **אלא** הפת כולה
 8 **אלא** הפת כולה
 9 **אלא** הפת כולה
 10 **אלא** הפת כולה
 11 **אלא** הפת כולה

1 **עירה** לתוכו רותח מנין תל' אשר תבושל בו ישבר. מכאן מודקדק ר"ח דעירי ככלי
 2 ראשון מחדשים כמבושל תראה דארובה קשה נכאן דהא קרי ליה בסמוך בלוע
 3 בלא בישול מיהו י"ל דחשיב ליה בלוע בלא בישול לפי שאינו מתבשל מחמת הכלי
 4 דבכלי אחר נתבשל ורבינו שמואל היה מודקדק דעירי ככלי שני מהא דתנן בפרק כירה
 5 (שבת דף מב) האילפס והקדירה שהעבירן
 6 מרותחין לא יתן לתוכן תבלין דמשמע דא
 7 לערות מהם על התבלין שרי ועוד היה מודקדק
 8 מהא דק"ל כשמואל דאמר תתאה גבר דתניא
 9 כותיה בפי' כיצד צולץ (פסחים דף עז) והיה
 10 מתיי' מתוך כך לערות רותחין מבלי ראשון על
 11 התרגולת כדי למולגה ר"ח אומר דארובה
 12 דוק מסיפא אבל נותן לתוך הקערה הא לערות
 13 מאלפס על התבלין אסור ועוד לדבריו קשה
 14 הדיא משנה למ"ד עילאה גבר אלא אידי
 15 דתנא רישא המיחם שפינהו לא יתן לתוכו מים
 16 אבל נותן לתוך הכוס תנא סיפא נמי האילפס
 17 והקדירה לא יתן לתוכן (מים) ותבלין אבל נותן
 18 לתוך הקערה וירושלמי משמע דעירי ככלי
 19 ראשון דאמרינן עלה בגמ' מהו ליתן תבלין
 20 מלמטה ולערוך עליהן מלמעלה רבי יונה אומר
 21 עירי ככלי ראשון חיללה ר"י יונה מן הדא וכל
 22 כלי חרט אשר תבושל בו ישבר אין לי אלא
 23 שבישל בו עירה לתוכו רותח מניין תל' ואשר
 24 תבושל בו ישבר מי"מ (וכה אמר הבין) א"ר יוסי
 25 תמן כלי חרט בלוע תבלין אינו מבשל פירוש
 26 כלי חרט בלוע טפי משאר כלים איתוב רבי יוסי
 27 בר' בון והתני אף בכלי נחשת כן אית לך למימר
 28 כלי נחשת בלוע פי' וכי בלע יותר משאר כלים
 29 בתמיה השתא מדמי' החם כמו שבולע על ידי
 30 עירי כמו כן מבשל ע"י עירי ש"מ מתיניא
 31 כותיה דרבי יונה אלמא הילכתא כותיה אינ"צ
 32 דק"ל כותיה דשמואל דאמר תתאה גבר מודה
 33 שמואל דמבשל כדי קליפה דהא ברייתא
 34 דמסיע ליה קתני חם לתוך צונן מדיח ופרין
 35 הש"ס אדמוק' ליה בלע פירוש קודם שיצטנן
 36 חום שלמעלה נבלע מנומ' מקצת בתחתון ומשני
 37 אימא חם לתוך צונן קולף ועוד מיייתי ר"ח ראיא
 38 מהא דקאמר בפרק כל שעה (פסחים דף לז)
 39 המעיטה בש' פטרין ובה' מחיבין החליטה
 40 ב"ש מחיבין ובית הלל פטרין איזו היא
 41 המעיטה ואיזו היא החליטה המעיטה קמח על
 42 גבי מוגלשין פירוש מוגלשין מים רותחין ופרין
 43 מ"ש המעיטה ומאי שנא החליטה ומשני תברא
 44 מי ששנה זו לא שנה זו אלמא מאן דפטר מחלה בקמח על גבי מוגלשין משום דלאו לחם הוא כיון שנילוש ברותחין פטר נמי במוגלשין ששפכן על גבי קמח אע"פ ששפכו לכלי
 45 שני אלמא עירי ככלי ראשון מיהו קשה היכי פטר הא אינו מבשל אלא כדי קליפה לשמואל דאמר תתאה גבר דק"ל כותיה ר"ל דמייירי כגון דליכא אלא כדי חיוב חלה מצומצם
 46 או מעט יותר דתת' קליפה אין נשאר כשיעור חלה ועוד מביא ר"ח ראיא מהא דאמר בשילחי ע"ז (דף עז) נעוה ארתוח אלמא עירי ככלי ראשון דאין יכול להכשירו אלא בעירי
 47 ועוד יש לדקדק דמייירי בעירי מרתניא החם רבי יוסי אומר הרוצה לטהרן מיד מנעילן ברותחין או חולטן במי זיתים והחליטה אינו אלא עירי כדמפרש בפסחים (דף לז) מוגלשין
 48 ע"ג קמח מיהו אין ראיא משם לשאר דברים דבכמה דברים מיקל בין נסך שאין מיקל בשאר איסורין דחולטן במי זיתים משמע אפילו צונן כמו חלטי לה בחלא דכל הבשר (חולץ
 49 דף קיא). גבי כבדא וכן עירי שלשה ימים מעת לעת וניגוב והנחה מגת לגת שכל אלו העניינים לא מהני בשאר איסורים וטעמא משום דבין נסך אין איסור רותח כלל אלא שהחמירו
 50 בו להרתירו ואף ר"ח התיר לשפוך רותחין לחבית שהיה בה יין נסך ולהפכם מצד זה לצד זה בתוך החבית אע"פ שכבר היו בכלי שני מיד כששופכן בחבית ולא נפלו על כל
 51 צידי החבית אלא מבלי שני שהופכן מצד זה לצד זה ואפילו עירי מבלי ראשון ליכא מומי' עירי הוא ככלי ראשון לענין שאר איסורין כמה שהוכחו ומה שכתב בסדר של פסח
 52 המתחיל אירי דר' מתוחים הכנת קערות ומיילדים בכלי שני שימושם כשופכן מסיר בהן כך שופכן רותחין עליהן אמר ר"ח דליתיה דכל כלים שבעולם מתיניא שפית
 רותחין

המשך ביאור למס' זבחים ליום שני עמ' ב'

6 שטיפה: רבי מרשון אומר אם בישול בכלי מתחילת הרגל, יבשל בו
 7 כל הרגל, ובסוף הרגל ימרק וישטוף את הכלי. וְחֲכָמִים אֹמְרִים
 8 מותר לבשל בו עד סוף זמן אכילה, ולאחר זמן זה מורקו ושטפו.
 9 מבארת המשנה: 'מריקה ושטיפה'. 'מריקה' במריקת הכוס,
 10 ו'שטיפה' בשטיפת הכוס – ככוס של ברכת המזון שטעון הדרחה
 11 מבפנים ושטיפה מבחוץ. ומריקה ושטיפה שניהם בצונן.

1 **יתרתא** – שכלים הטעונים מריקה ושטיפה, טעונים שטיפה בצונן
 2 לאחר ההגעלה בחמין, אבל תרומה אינה טעונה שטיפה בצונן לאחר
 3 ההגעלה בחמין.
 4 **משנה**
 5 משנתיה מבררת מתי זמן מריקה ושטיפה. ומה הוא מריקה ומזהו